

УДК 339.5

МАТРИЧНИЙ МЕТОД ВИЗНАЧЕННЯ СТРАТЕГІЙ ГЕОЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Костенко Н.В., к.е.н., доцент кафедри зовнішньоекономічної діяльності підприємств Донецького національного технічного університету

Костенко Н. В. Матричний метод визначення стратегій гео економічного розвитку.

Стаття представляє рекомендації щодо використання матричного методу у визначенні стратегій гео економічного розвитку країн та інтеграційних угруповань. Дослідження дозволяють розробляти практичні рекомендації щодо формування стратегій та техніки поведінки держави в гео економічному просторі в контексті міжнародних інтеграційних процесів. Матриця стратегій гео економічного розвитку дає змогу відстежувати тенденції у змінах, розробляти інструменти подолання бар'єрів та впливу на зовнішні ринки, а також методи регулювання щодо формування попиту на внутрішньому ринку. Автором розроблено матрицю із 6-ти квадрантів, в яких відображені стратегії: експортної експансії, експортної спеціалізації, експортної орієнтації, міжгалузевого співробітництва, стратегія емуляції та стратегія імпортозаміщення або імпорту. У статті обґрунтовано розподіл стратегій у квадрантах та визначено інтервальні значення індексів *RCA* і *RSCA*. Розроблена матриця стратегій гео економічного розвитку для України. У разі дисбалансу порівняльних та виявлених порівняльних переваг за певними товарними групами, країна має на мету більш чітко визначити свої стратегічні орієнтири, які обумовлені участю в інтеграційних процесах різних рівнів або відмовою від них. Реалізація стратегії гео економічного розвитку сприяє поєднанню потенціалів країн шляхом укладання регіональних та білатеральних угод й надає значно більше можливостей щодо перерозподілу глобальних потоків та реалізації стратегій розвитку кожній країні окремо. Визначено перспективи розвитку окремих галузей України в умовах інтеграції. Значення індексів по Україні отримано на основі використання інформації бази даних Trade Map.

Костенко Н. В. Матричный метод определения стратегий геоэкономического развития.

Статья представляет собой рекомендации по применению матричного метода в определении стратегий геоэкономического развития стран и интеграционных группировок. Исследования позволяют разрабатывать практические рекомендации для формирования стратегий и техники поведения государства в геоэкономическом пространстве в контексте международных интеграционных процессов. Матрица стратегий геоэкономического развития дает возможность отслеживать тенденции в изменениях, разрабатывать инструменты преодоления барьеров и влияния на внешние рынки, а также методы регулирования формирования спроса на внутреннем рынке. Автором разработана матрица из 6-ти квадрантов, в которых отражены стратегии: экспортной экспансии, экспортной специализации, экспортной ориентации, межотраслевого сотрудничества, стратегия эмуляции и стратегия импортозамещения или импорта. В статье обосновано распределение стратегий в квадрантах и выявлены интервальные значения индексов *RCA* и *RSCA*. Разработана матрица геоэкономических стратегий развития Украины. В случае дисбаланса сравнительных и выявленных сравнительных преимуществ по определенным товарным группам, страна преследует цель более четкого определения своих стратегических ориентиров, которые обоснованы участием в интеграционных процессах разных уровней или отказом от них. Реализация стратегий геоэкономического развития содействует объединению потенциалов стран путем заключения региональных и билатеральных соглашений и предоставляет значительно больше возможностей по перераспределению глобальных потоков и реализации стратегий развития каждой стране отдельно. Определены перспективы развития отдельных отраслей Украины в условиях интеграции. Значения индексов по Украине получены на основе применения информации базы данных Trade Map.

Kostenko N. Matrix method for determination of geo-economic development strategies.

Article gives recommendations for application of matrix method for determination of countries and integration alignments geo-economic development strategies. Research permits to work out practical guidelines on formulating strategies and techniques of state conduct in geo-economic space in the context of international integration processes. Matrix of geo-economic development strategies makes it possible to track trends in changes, develop tools to overcome barriers and exposure to foreign markets as well as regulation methods to form domestic demand. Author developed six-quadrant matrix representing strategies of export expansion, export specialization, export orientation, inter-branch cooperation, emulation strategy and import-substituting strategy. Distribution of strategies in quadrants is grounded and interval values of index *RCA* and *RSCA* are determined in the article. Matrix of geo-economic development strategies for Ukraine was also elaborated. In case of imbalance between comparative and revealed comparative advantages for certain commodity groups the country's aim is to define its strategic objectives more clearly. The latter are conditioned by integration process participation at different levels or non-participation approach. Geo-economic development strategy implementation is conducive to countries' potentials consolidation by regional and bilateral agreements. This provides each separate country with more comprehensive facilities for global flows redistribution and development

strategies implementation. Article identifies prospects of individual sectors development in Ukraine in terms of integration. Index values for Ukraine were obtained through Trade Map database.

Постановка проблеми дослідження. Питання пріоритетних напрямків економічного розвитку постійно залишається чи не найголовнішим у наукових дискусіях принаймні останньої чверті XX століття та XXI століття, тому що його концептуалізація зіштовхнулася з необхідністю уточнення загальних уявлень про світ, про рушійні сили й межі його розвитку, про роль технічного й соціального прогресу та інших ціннісних орієнтирів, співвідношення національних і глобальних інтересів на основі порівняльних переваг, зміст принципів і норм міжнародних відносин в сфері конкурентоспроможності тощо.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В геоekonomічному аспекті дослідженню виявлених порівняльних переваг в Україні та за кордоном приділяють значну увагу Д. Воралл [1], А.Мазаракі та Т. Мельник [2, С. 345-351], В. Кончин [3, С. 43-44] та ін. Авторами проведено групування товарних груп за індексом виявлених порівняльних переваг та іншими індексами й розроблено рекомендації щодо напрямів спеціалізації країн та регіональних інтеграційних угруповань ЄС та СНД.

Виділення невирішеної проблеми. Існуючі дослідження виявлених, або компаративних переваг, аналізують кожний індекс окремо. Поєднання двох індексів виявлених порівняльних переваг та симетричних виявлених порівняльних переваг в одній матриці дають змогу відобразити реальне становище конкурентоспроможності продукції чи послуг й розробити стратегії розвитку.

Мета дослідження полягає в розробці практичних рекомендацій щодо формування стратегій та техніки поведінки держави в геоekonomічному просторі в контексті міжнародних інтеграційних процесів на основі матричного методу.

Викладення основного матеріалу. Розгортання процесів міжнародної інтеграції в останні десятиліття визначає напрямки співпраці країн щодо підвищення їх конкурентоспроможності. Головний сенс регіональної інтеграції полягає в консолідації потенціалів країн в різних сферах задля перетворення його у реальний капітал завдяки адаптації до нових умов формування єдиного соціально-економічного та політичного простору.

Слідуючи логіці цивілізаційного розвитку держав, яка була викладена Ф. Лістом, що розподіл праці і кооперація виробничих сил у національному обсягу є плідними тоді, коли в країні розумова продуктивність знаходиться у правильному співвідношенні з продуктивністю матеріальною, коли в країні сільське господарство, мануфактурна промисловість та торгівля рівномірно та гармонійно розвинуті [4].

Сучасні країни можуть розвивати свій потенціал шляхом об'єднання своїх зусиль, а не виступати ізольовано від інших, втративши назавжди своє місце у системі міжнародного поділу праці. Але час плине й саме час накладає відбиток на потенціал країн, які розглядалися як центри світової економіки. Поступово на світову арену виходять нові актори, завдяки динамічній та агресивній поведінці у проведєнні торговельної експансії, формуючи навколо себе нові потужні ареали. Китай, наприклад, створив захисні бар'єри задля становлення промисловості нехтуючи принципам неоліберальної парадигми й тільки після цього обрав агресивну стратегію зовнішньоторговельної політики. Зараз Китай спрямовує економічний потенціал на розвиток внутрішнього ринку, що обумовлено значними масштабами китайської економіки.

Співпраця країн повинна ґрунтуватися на координації своїх дій в рамках регіональних або двосторонніх торговельних угод, які надають країнам час пристосування до спільних умов, пошуку шляхів взаємодії, реалізації спільних інфраструктурних проектів, адаптації національної економіки до інтеграційних умов. Будь-який тип інтеграції формує модель «трампліну» щодо майбутньої співпраці в межах інституціональної координації у Світовій організації торгівлі та інших міжнародних інститутах, створюючи глобальний прозорий геоekonomічний простір. Доцільним стає еволюційний шлях країни, який крокує від білатеральної через регіональну до багатосторонньої інтеграції.

Взагалі у концепції регіональної інтеграції торговельна політика виступає ядром співпраці, але її реалізація можлива лише у спільній розробці із промисловою, фінансовою та інвестиційною політиками. Окрім того, багато уваги в концепції інтеграції приділяється соціально-гуманітарному розвитку угруповання та реалізації спеціальних програм, які відображають націленість країн на розв'язання актуальних проблем регіону, наприклад, вирішення продовольчої проблеми, налагодження коопераційних зв'язків у промисловості або розбудови інфраструктури в регіоні, спільному використанню природних ресурсів тощо.

Еволюційний поступ при реалізації стратегії геоekonomічного розвитку сприяє поєднанню потенціалів країн шляхом укладання регіональних та білатеральних угод й надає значно більше можливостей щодо перерозподілу глобальних потоків та реалізації стратегій розвитку кожній країні окремо.

Однак, чим тривалішим є час реалізації певної стратегії країною, тим більше країна буде захищати інтереси важливих для неї галузей й лобіювати їх на законодавчому рівні. Так відбувається у країнах ЄС, де загальна аграрна політика жорстко контролюється Францією, й нові країни-учасниці вимушені були згортати своє сільське господарство, отримавши взамін виплати фермерам. Але такі кроки урядів країн та Європейської комісії унеможливають конкуренцію між виробниками, значно скорочуючи пропозицію для власних споживачів. Аналогічну протекціоністську політику аграрного сектору проводять й США, посідаючи значну частку у світовій торгівлі апельсинами, бавовною тощо.

В таких умовах інтеграційні прагнення країн спрямовані на посилення геоekonomічного статусу держави й визначення спільних стратегій розвитку, які відображені на рис. 1. Найнижчий пріоритет в реалізації стратегій в сучасному світі посідають стратегії, які базуються на експорті природних ресурсів та транзиті

сировини чи готової продукції. В першому випадку країни виснажують свої природні ресурси в погоні за короткостроковим надприбутком, при цьому ігнорують можливості життєдіяльності та розвитку наступних поколінь. Стратегія розвитку низькотехнологічних послуг, яка реалізується шляхом транзиту сировини або товарів є позитивною тільки з точки зору модернізації інфраструктури, яка може бути використана й внутрішнім ринком. Однак, ця стратегія не стимулює розвиток власного виробництва. Нажаль, Росія й Україна, в основному спрямовані на реалізацію стратегії низькотехнологічних послуг, яка полягає в транзиті енергоресурсів. Стратегія імпортозаміщення має також свої обмеження, оскільки країна не отримує валютної виручки внаслідок втрати торговельних партнерів, що поступово призводить до проблем з регулюванням валютного курсу національної валюти.

Проблема такого роду, як приклад, виникла у Парагваї та Білорусії. Тому дана стратегія може бути вибірковою для деяких галузей, які в режимі найбільшого сприяння потребують захисту на певний період, наприклад, таких преференцій потребує автомобілебудування в Україні.

Стратегія індустріалізації або емуляції спрямована на розвиток промислового виробництва. Стратегія відіграє рішучу роль в еволюції державного устрою, виходу з кризи завдяки капіталовкладенням або залученню прямих іноземних інвестицій у виробництво нових видів товарів, шляхом копіювання технологічного досвіду у виробництві даних видів товарів.

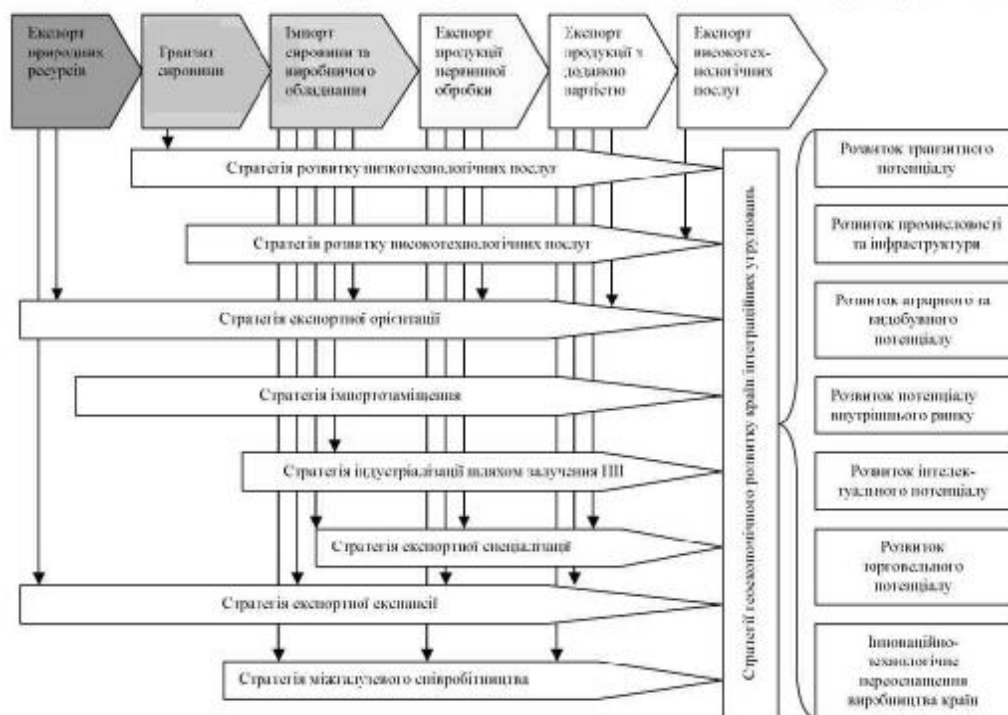

Рис. 1. – Стратегії гео економічного розвитку [Розроблено автором]

Стратегія розвитку високотехнологічних послуг передбачає експорт продукції з доданою вартістю і сьогодні є найбільш привабливою, оскільки дозволяє країні отримати більше доходу при найменших витратах. Але при розгляді даної стратегії доцільно навести негативний приклад Литви, яка при вступі до ЄС була зобов'язана закрити Ігналінську атомну електростанцію, яка за технологічними параметрами не відповідала вимогам безпеки країн ЄС. В результаті країна втратила одну із найкращих можливостей з експорту електроенергії й одночасно отримала подорожчання електроенергії на внутрішньому ринку, оскільки була вимушена імпортувати її. Але Литва поступилася інтересами атомної енергетики заради покращення соціально-економічного розвитку за стандартами ЄС.

Стратегію експортної орієнтації, яка призводить з часом до товарної та географічної експансії, взяв на озброєння Китай, що дозволило йому вийти на нові для себе товарні ринки, наприклад, ринок легкових автомобілів, який тривалий час отримував державні преференції у вигляді високих протекціоністських тарифів. Експортна орієнтація виступає стимулом для виробників в умовах обмеженого попиту на внутрішньому ринку. Співвідношення реалізації низки стратегій гео економічного розвитку країни полягає у посиленні конкурентних позицій, формуванні більш якісного потенціалу країн шляхом визначення переваг щодо національних інтересів. Укладання регіональних торговельних угод (РТУ) посилює можливості кожної окремої держави щодо реалізації стратегій гео економічного розвитку шляхом залучення та перерозподілу глобальних потоків капіталів, інновацій, інформації та знань.

На основі вищевикладеного у визначенні стратегічних пріоритетів нами запропонована методика формування матриці стратегій гео економічного розвитку країни/інтеграційного угруповання, яка заснована на порівнянні індексів виявлених порівняльних переваг та виявлених симетричних порівняльних переваг *RCA* та

RSCA. Ця методика ґрунтується на дослідженнях Б. Баласси [5, С. 101] та К.Лаурсена [6, С. 2]. Матричний підхід є доволі розповсюдженою практикою у визначенні стратегічних позицій на різних рівнях управління. Запропонована нами матриця стратегій гео економічного розвитку країни/інтеграційного угруповання складається із 6-ти квадрантів, рис. 2. Автором формалізовано інтервали матриці у Microsoft Excel. Перші три квадранти мають позитивне значення індексу виявлених симетричних порівняльних переваг RSCA, тому продукція однозначно має орієнтацію на зовнішні ринки. Три інші мають від'ємне значення індексу виявлених симетричних порівняльних переваг RSCA, тому виробництво продукції орієнтовано на внутрішній ринок або пошук шляхів у міжгалузевій спеціалізації з країнами-партнерами. Охарактеризуємо кожний з квадрантів більш докладно.

<p>III Стратегія експортної орієнтації</p> <p>$0,5 \leq RSCA \leq 0,99$ $0 \leq RSCA - 0,3$</p>	<p>II Стратегія експортної спеціалізації</p> <p>$1 \leq RSCA \leq 2,99$ $0,3 \leq RSCA - 0,6$</p>	<p>I Стратегія експортної експансії</p> <p>$3 \leq RSCA < \infty$ $0,6 \leq RSCA - 1$</p>
<p>VI Стратегія імпортозаміщення або імпорту продукції</p> <p>$0 \leq RSCA \leq 0,19$ $-1 \leq RSCA - -0,9$</p>	<p>V Стратегія індустріалізації або емуляції</p> <p>$0,2 \leq RSCA \leq 0,29$ $-0,9 \leq RSCA - -0,7$</p>	<p>IV Стратегія міжгалузевого співробітництва</p> <p>$0,3 \leq RSCA \leq 0,49$ $-0,7 \leq RSCA - 0$</p>

орієнтація на експорт
орієнтація на імпорт

Рис. 2. Матриця стратегій гео економічного розвитку країни/інтеграційного угруповання [Розроблено автором]

Квадрант I: *Стратегія експортної експансії*. Квадрант призначений для товарних груп, які мають високий рівень конкурентоспроможності на закордонних ринках, знаходяться в сильній конкурентній позиції. Задля утримання високих позицій, виробництво товарів даних груп, вимагає впровадження сучасних технологічних процесів та інновацій. Товарні групи потребують розробки сучасних маркетингових інструментів просування на зовнішні ринки та адаптації продукції під їх вимоги.

Стратегія просування продукції на зарубіжні ринки носить активний характер й обов'язково потребує державної підтримки, задля збереження позицій на зарубіжних ринках. Товарні групи представляють значні торговельні потоки в обсягах експорту. Основні ризики при реалізації стратегії: інтенсивне використання імпортерами обмежувальних нетарифних заходів на продукцію з високим рівнем переробки.

Квадрант II: *Стратегія експортної спеціалізації*. Наведена стратегія відображає інтерес в експорті товарних груп не тільки підприємств, але й країни внаслідок кращих виробничих можливостей, ніж на закордонних ринках, наявності абсолютних (природничих умов) переваг.

Товарні групи мають також високі конкурентні позиції на швидко зростаючому ринку, але конкуренція може виявитися неефективною, оскільки використовується низький рівень переробки продукції. Експорт продукції обумовлено неспроможністю внутрішнього ринку поглинати великий обсяг даних товарних груп. Тому у разі зростання ємності внутрішнього ринку та зміни його кон'юнктури, деякі товарні групи переходять у квадранти III-IV.

Квадрант III: *Стратегія експортної орієнтації*. Товарні групи забезпечують повільне зростання галузі, але різкі зміни не потрібні. Зростання товарних груп відбувається завдяки диференціації продукції. Товарні групи стійко зберігають свої позиції у даному квадранті, завдяки наявності стійкого попиту з боку зовнішніх ринків. Стійкість товарних груп забезпечується високими значеннями порівняльних переваг.

Квадрант IV: *Стратегія міжгалузевого співробітництва із країнами-партнерами*. Товарні групи знаходяться в сильній конкурентній позиції якщо виробляються на умовах міжгалузевого співробітництва з країнами-партнерами. Компанії повинні шукати перспективні напрямки зростання та використання можливостей на зростаючих ринках даних товарних груп, оскільки вони мають певний потенціал. Стратегія вимагає пошуку вертикальної та горизонтальної диверсифікації у виробництві з країнами-партнерами.

Квадрант V: *Стратегія індустріалізації або емуляції*. Товарні групи мають потенціал покращення своїх позицій завдяки емуляції, або перейняттю кращого світового техніко-технологічного досвіду. Використання передового досвіду дозволяє створити сучасну індустриальну базу щодо виробництва даних товарних груп. Товари в основному орієнтовані на внутрішній ринок, але у перспективі будуть переміщатися у IV та III квадранти. Виробництво даних товарних груп забезпечує високий рівень зайнятості населення.

Квадрант VI: *Стратегія імпортозаміщення або імпорту продукції*. У виробництві даних товарних груп відсутні порівняльні переваги, при одночасній наявності абсолютних переваг й тому виробництво орієнтовано на насичення внутрішнього попиту. Стратегія імпортозаміщення дозволяє зберігати та розвивати локальне виробництво, створювати додаткові робочі місця. Виробництво даних товарних груп ведеться на існуючих виробничих потужностях. Але захист даної галузі дозволяє з часом сформуванню фонди, які будуть спрямовані на модернізацію. Також можливо залучити прямі іноземні інвестиції задля модернізації потужностей на основі існуючого техніко-технологічного досвіду у світовій практиці, тобто ці інновації будуть новими в даній країні, у розвинутих країнах вони вже перейшли у розряд застарілих технологій. Реалізація

даної стратегії потребує послідовної державної підтримки й відповідно використання заходів щодо стимулювання зростання пропозиції та поживлення внутрішнього попиту.

На основі бази Trade Map [7] автором проведені розрахунки індексів *RCA* і *RSCA* по 97 товарних групах HS 2007 по Україні за 2011 рік, які тут опущені із-за значного обсягу, й побудована матриця стратегій гео економічного розвитку України, яка відображена на рис. 3.

<p>III <i>Стратегія експортної орієнтації</i></p> <p>Товарні групи: 07, 08, 14, 21, 22, 27, 34, 35, 36, 41, 49, 62, 68, 70, 83, 93</p>	<p>II <i>Стратегія експортної спеціалізації</i></p> <p>Товарні групи: 04, 11, 17, 19, 20, 23, 24, 32, 44, 48, 69, 73, 81</p>	<p>I <i>Стратегія експортної експансії</i></p> <p>Товарні групи: 10 (8,153; 0,781), 12 (4,518; 0,638), 15 (7,987; 0,777), 18 (3,994; 0,600), 25 (3,657; 0,571), 26 (3,944; 0,596), 28 (3,301; 0,535), 31 (6,224; 0,723), 72 (10,045; 0,819), 86 (22,950; 0,916)*</p>
<p>VI <i>Стратегія імпортозаміщення або імпорту продукції</i></p> <p>Товарні групи: 01, 03, 05, 06, 09, 13, 30, 37, 40, 42, 45, 46, 47, 50, 51, 52, 53, 54, 58, 60, 65, 66, 67, 71, 75, 80, 82, 87, 89, 90, 91, 92, 95, 96</p>	<p>V <i>Стратегія індустріалізації або емуляції</i></p> <p>Товарні групи: 16, 38, 43, 59, 61, 76, 79, 88, 94, 97</p>	<p>IV <i>Стратегія міжгалузевого співробітництва</i></p> <p>Товарні групи: 02, 29, 33, 39, 56, 57, 63, 64, 74, 78, 84, 85</p>

Рис. 3. Матриця стратегій гео економічного розвитку України

* у I-му квадранті у дужках наведені індекси *RCA* і *RSCA* відповідно

Розраховано и розроблено автором на основі власних розрахунків з бази даних Trade map [7]

Графічне відображення матриці визначення стратегій гео економічного розвитку України зображено на рис. 4.

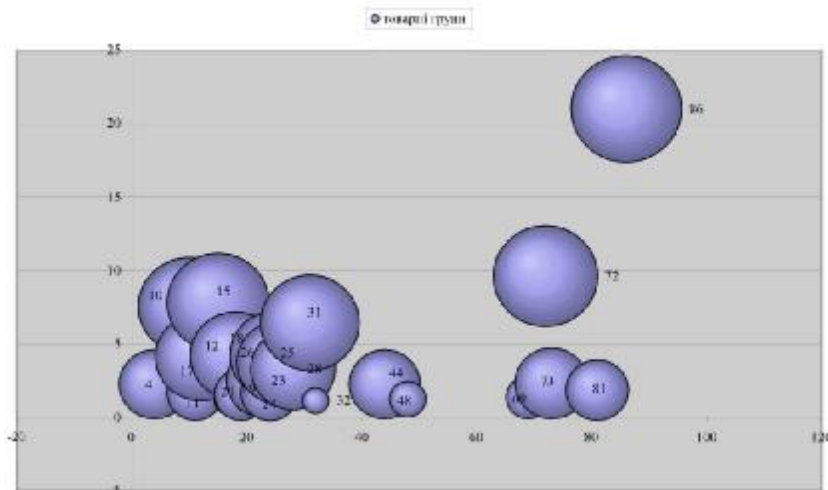

Рис. 4. Графічне відображення матриці визначення стратегій гео економічного розвитку України

Як бачимо з рис. 3, Україна ще має потенціал експортної експансії по товарних групах 10 (зернові культури), 12 (насіння та плоди олійних рослин), 15 (жири та олії), 18 (какао та продукти з нього), 25 (сіль, сірка), 26 (руди), 28 (продукти неорганічної хімії), 31 (добрива), 72 (чорні метали), 86 (залізничні та трамвайні локомотиви тощо). За рис. 4 з означеного переліку слід виділити 18, 31 та 86 товарні групи, де Україна дійсно має реальні порівняльні переваги. Ці товарні групи відносяться до товарів, які мають високу додану вартість, особливо це торкається продукції машинобудування. По інших групах Україна має абсолютні переваги, й необхідно звернути увагу на рівень переробки, щоб посилити конкурентні переваги України у світі. Відносно товарних груп IV квадранту, країні необхідно шукати шляхи щодо міжгалузевої спеціалізації з країнами-партнерами в межах міжнародного поділу праці, в першу чергу, по виробництву товарів групи 84 (реактори ядерні, котли, машини, апарати та механічні пристрої). Така співпраця можлива лише з Росією, оскільки співпадають стандарти в галузі атомної енергетики.

Товарні групи V квадранту однозначно вимагають емуляції кращого світового досвіду, особливо у виробництві готових харчових продуктів з м'яса та риби (16 група), пошиві одягу (61 група), виробництві алюмінію та цинку й виробів з них (76 та 79 товарні групи). Чітко простежується втрата позицій України у авіакозмічній галузі (88 група), оскільки порушення постійного міжгалузевого співробітництва призвело до негативної тенденції і зміщенню товарної групи з IV-го до V-го квадранту.

Одночасно з цим, Україні потрібно проводити стратегію імпортозаміщення по товарних групах VI квадранту, а саме: 01, 03, 05, 40, 42, 46, 47, 51, 53, 58, 60, 65, 67, 75, 80, 82, 87, 89, 90. По товарних групах, де Україна має значний від'ємний індекс виявлених порівняльних переваг, необхідно проводити політику щодо стимулювання імпорту, а саме: 06, 09, 13, 37, 45, 50, 52, 54, 66, 71, 91, 92, 95, 96.

Запропонована матриця дозволяє з теоретичної площини перевести поняття стратегій гео економічного розвитку у практичну сферу й щорічно відстежувати тенденції у їх змінах, розробляти інструменти подолання бар'єрів та впливу на зовнішні ринки, а також методи регулювання щодо формування попиту на внутрішньому ринку.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

1. У разі дисбалансу порівняльних та виявлених порівняльних переваг за певними товарними групами, країна має на мету більш чітко визначити свої стратегічні орієнтири, які обумовлені участю в інтеграційних процесах різних рівнів або відмовою від них.

2. Наведений матричний підхід, запропонований автором, яскраво свідчить, що гео економічний статус будь-якої країни визначається характером господарчої діяльності й спроможністю національних галузей виробляти продукцію, яка має певні виявлені порівняльні переваги. Матриця стратегій гео економічного розвитку є практичним інструментом щодо визначення перспектив галузевої структури господарства країн та інтеграційних угруповань.

Список використаних джерел:

1. Worrall D. Revealed Comparative Advantage and Intra-Industry Trade. At the Crossroads of The European Union and The Commonwealth of Independent States. – LAP Lambert Academic Publishing, 2012. 380 p.
2. Мазаракі А.А., Мельник Т.М. Регуляторна політика у сфері зовнішньої торгівлі: монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 470 с.
3. Емпіричне дослідження порівняльної переваги України у сучасній міжнародній торгівлі з країнами Європи // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Економіка. – 2003. – №15. – С. 40-49.
4. Лист Ф. Национальная система политической экономии [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.economics.kiev.ua/index.php?id=613&iew=article>
5. Balassa, B. Trade liberalization and “revealed” comparative advantage, The Manchester School of Economic and Social Studies 33, 1965, PP. 99–123.
6. Laursen K. Revealed comparative advantage and the alternatives as measures of international specialization [Електронний ресурс]. DRUID Working Paper, 1998, No. 98-30, Danish Research Unit for Industrial Dynamics (DRUID). – Режим доступу: <http://www3.druid.dk/wp/19980030.pdf>
7. International Trade Centre. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.trademap.org>

Ключові слова: гео економічний розвиток, стратегії, інтеграційні угруповання, країна, товарні групи, конкурентоспроможність, матричний метод

Ключевые слова: геоэкономическое развитие, стратегии, интеграционные группировки, страна, товарные группы, конкурентоспособность, матричный метод

Keywords: geo-economic development, strategies, integration alignments, country, product groups, competitiveness, matrix method

УДК 347.77

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ

Цибульська Л. О., к.е.н, доцент, зав. кафедрою загально економічних дисциплін Севастопольського економіко-технологічного факультету Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського

Цибульська Л. О. Економіко - правові проблеми управління інтелектуальною власністю.

У статті розглянуті проблеми, що виникають при управлінні інтелектуальною власністю на державному рівні такі як: проблема створення «інвестиційного клімату» для створення та використання інтелектуальної власності; проблема збереження високого рівня науково - технічного потенціалу пригосподарського створювати об'єкти прав інтелектуальної власності; проблема маркетингових досліджень, які сприяють вибору галузей для створення інтелектуальної власності; проблема трансферу технологій; проблема вибору пріоритетних галузей і технологій в яких найбільш створюється інтелектуальна власність; проблема впровадження інтелектуальної власності в господарський оборот; проблема залучення фінансів для розробок